

DEBRECZEN

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.
A debreczeni és vidéki függetlenségi párt közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Előfizetési árak:
 Helyben és postán küldve.
 Egy évre . . . . . 10 frt-kr.
 Fél évre . . . . . 5 —
 Negyed évre . . . . . 3 —
 Egyes szám 6 kr.

Adó: szellemi termék illetéke mint az újságírók. Nagy hatáskörű bíróság, 1884. szám, Debreczen, 1884. — a szerkesztőségbe bérmentve küldendő.

Művészetek helyében:
 TELÉGI K. LÁSZLÓ és társai
 OSÁTHY KÁROLY könyvkereskedésében és a kiadóhivatalban KUTASI IMRE könyvszomjárdájában a postahivatalok mellett.

Tirúdosási díj:
 Egy évre . . . . . 10 frt-kr.
 Fél évre . . . . . 5 —
 Negyed évre . . . . . 3 —
 Egyes szám 6 kr.

Adó: szellemi termék illetéke mint az újságírók. Nagy hatáskörű bíróság, 1884. szám, Debreczen, 1884. — a szerkesztőségbe bérmentve küldendő.

Művészetek helyében:
 TELÉGI K. LÁSZLÓ és társai
 OSÁTHY KÁROLY könyvkereskedésében és a kiadóhivatalban KUTASI IMRE könyvszomjárdájában a postahivatalok mellett.

Tisztujítás után.

Debreczen, decz. 23.

(r. e.) A tisztujítás lefolytával nem kívánunk recriminálni, pedig — a v a e v i c i s — ösmeretes elvével fogva, nekünk még talán el is néznének egy kis utóféltalmat, kiknek egyik-másik jelöltünk átesett a választási rostán, holott tiszta buza volt. — Mig az ellenfél — a ki-elégült vágyak dacára — még egy-két dőfást oszt jobbra-balra, annál jobban veendi ki magát a mi részünkről, ha mi egyszerűen kijelentjük, hogy az újonnan megválasztott tisztikar működése elé bizalommal tekintünk s ahhoz erőt, kitartást és sok szerencsét kívánunk. Mindenesetre a mimagartásunk felől meg íukább a tisztujító közgyűlésen hallatott, nemes békéltető nyilatkozatoknak. Az új tisztikar külsőben is a régi, — élén Rásó alispán áll, kiknek az utolsó véderő-vita alkalmával, a megye termében tanúsított hazafias magaviseletét volt alkalmunk e helyen méltányolni, — a tisztikar nagyrésze továbbá — legalább a tisztikarba való belépése előtt — nem volt politikai ellenfelünk s az a megyei tisztviselő, ki a kormányparti korteskedést tulhajtotta, kimaradt — mi okunk lenne nekünk az új tisztikar ellen foglalni állást még a bevégzett ténny után is?

Leghevesebb volt a harc az új s a régi tisztviselő, Szöllösi János és Szinai Gyula urak között, a melyben élénk részt igyekeztünk venni. Ezuttal sem vezettek bennünket személyes tekintetek, mert hiszen Szöllösi János, akkor püspök-ladányi ügyvéd úrról, csak oly jól tudtuk, mint atárik más, hogy ezen ur magán jellemes és képzettsége, a választás alkalmával be is bizonyult népszerűsége, egészen olyanok, hogy teljesen megfelelnek a Hajdumegye t. ügyészi állásához, tehát egy fontos közigazgatási hivatalhoz csatolt igényeknek. A tisztujítás nem folyt politikai pártállások medrében sem, sőt tény még az is, hogy Szöllösi János ur — egy időben legalább — híve volt a függetlenségi pártnak, de a legutolsó képviselő-választások mozgalmának idejéből sem értesültünk semmi olyanról, a mi arról tanuskodnék, hogy a hatalom vak eszközei közé tartozott volna és általában nem hallottuk, hogy valaha bárminő hivatalra vagy elönyre aspirált volna.

Nem aspirált ő (a mint mi tudjuk) a t. ügyészi állásra sem. . . . . És itt van az a pont, a mely a mi küzdelmünket teljesen okadatolja s a melyné az elvi magaslatra emelkedik.

Szöllösi János urnak, Hajdumegye t. ügyészenek ugyanis előde volt ez állásában Szinai Gyula ur. A mi szöpet, jól fentebb Szöllösi úrról elmondottunk, az tökéletesen illik Szinai urra is, sőt a hosszú hivatalos gyakorlat s a politikai elvhűség (ne nézzük most, hogy mily párti elvhűség) még nagyon az ő mérlegére esnek. Senkinek a megyében nem jutott volna eszébe Szinai urat elválasztani attól az állástól, a melyet ő éveken át közmegelődésre töltött be. Mért is lenne arra szükség, hogy ha két — mondjuk — teljesen egyenlő kvalifikációjú egyénről van szó, akkor az egyiket — a ki már infra muros van — a másik extra muros levő egyén kedvéért — mellőzni kellene? — Nagyon jól tudjuk s ebben Szöllösi t. ügyész ur, mint rendkívül lovagias és igazságszerető férfi, aligha fog bennünket megczáfolni, hogy néki magának esze ágában sem volt t. ügyészi állást, vagy legalább nem a maga kezéből pályázott s jelöltette magát. — Mért kelljen az egyik egyenlő értékű kapacitást infra muros helyezni, mikor az extra muros levő másik kapacitás — be sem is kívánkozik?

Szöllösi János urat csak azért kellett felléptetni, mivel Hajdumegye főispánja, gróf Degenfeld József ur ő méltósága, Szinai Gyula t. ügyész ur irányában személyes ellenszenvvel viseltetett, azt szóval és tettel több ízben ki is jelentette. Szöllösi János ur úgy lett Hajdumegye t. ügyésze, hogy a főispán, saját személyének ösmeretes nagy varázásával, a rendelkezésére álló nagy hatalom minden eszközével sikra szállott, fűt-fát megmozdított arra nézve, hogy Szöllösi János (miután a füllépésre nem csekély fáradsággal rávettett), meg is választassék. Vagy helyesebben, hogy Szinai Gyula, az ő önálló egyéniségével s kissé — megengedjük — nagyon is egyenes és merev modorával a megyei tisztikarból kimaradjon. A jegyzők, a hivatalnokok beszélhetnének arról, hogy micsoda meggyőződés és legjobb belátás szerint teljesítették ott a törvényadta kötelességeket. Már t. i. a korteskedések alatt.

A hatalom ne helyettesítse a közvélemény szabad nyilatkozását. Ez az elvi szempont vezetett bennünket, a midőn láttuk, hogy a hatalom mily nagy küzdelmet fejt ki egy jeles tisztviselő megbuktatására, a mihez oka, de kezdetben még megkívántató ellen-jelöltje sem volt. Mindkettőt előbb keresni kellett. A lefolyt tisztujítás eredményében tehát egyetlen egy tájlatni valónk az, hogy Hajdumegye (a mely a hatalom ellenében nem nyújtott elég oltalmat egy jellemes és érdemteljes tisztviselőnek, a midőn azt egy hatalmas ellenszenv kiélgítésére bukni engedte) veszedelmes praecedenset teremtett magának a jövőre nézve s egy-szersmind kritikáját eszközölte a kinevezett közigazgatási, tisztikarok közelgő aerájának, a midőn (a közakarattal még meglevő, csekély ellenőrzése nélkül) a tisztviselő egészen és teljesen kényére és kedvére lesz bízva a hatalomnak.

Nem személyeskedtünk, hiszen hazudnánk, a ki azt mondaná, hogy a tisztujítás tárgyában írott bármely cikkünkben sérelem érte volna a jelöltek bármelyikének magánégyéniségét. Oktalanság lett volna személyeskednünk kivált a megye és város főispánjával, kinek e helyzet minden időben igyekeztünk egy érdemeit, mint — helyzetét is fölismerni. — De bizony magunkról sem állhatnánk jót, magunkról, hogy — ő méltóságának, az allentmondáshoz nem szokott s legalább a megyeházán korlátlan hatalmat gyakorló főur helyzetében — nem érvényesítenők-e még inkább a „sic volo, sic jubeo“ elvét oly megyében, a mely megye értelmiségének egy része annyi előzékenységre és engedékenységre képes a hatalom iránt, hogy ennek párját csak Hontmegyében találhatnók fel.

Most sem a főispán, de a főispáni hatalomnak, az önkormányzat elvével sehogy sem összeegyeztethető, mostani hatásköre az, a mely ellen harcolni kötelességünk. Olyan bombastal azonban, a minőt tegnapelőtt olvastunk, sosem bántottuk volna meg megyénk főispánjának előkelő s minden tiszteletre méltó egyéniségét. A szerencsés nap, a tisztujítás nagy sikere s vezetése után — ugymond — nem csodálhatni legkevésbé sem, ha a megyében az államhatalom első képviselője iránt a köteles tisztelet szeretetté változott. A tény az, hogy a főispán urat, kivált a képviselő választási mozgalmak éles ellentétei előtt, kezdetől fogva mindenütt szerették. Hol mutattak iránta legkevésbé szeretetet — már akkor is, azt nem szükséges a mi lapunknak bizonyítgatni. Azt azonban állítani merjük, hogy a tisztelet nem

változott át egészen szeretetté Hagyatott volna forrásunk egy kis tiszteletet is a szeretet mellett. Véleményünk szerint, maradt tisztelet is elég, még pedig sokkal több, mint — szeretet.

Még egyet Az önkormányzat eszméjének épségben való fentartására, a közigazgatás ellenőrzésére mindig a függetlenebbül működő ellenzéki pártok vannak hivatva. A tisztujítás és a megyei élet sok más mozzanatának tanulmányai után ideje már, hogy Hajdumegye függetlenségi pártja együttesen szerveztecsék. Ennek végrehajtása képezhetné p. o. a Szinai Gyula ur feladatát, mint a ki tapasztalhatta, hogy kivált a hajdumegyei függetlenségi párt szeretetét és tiszteletét osztatlanul bírja. A vármegye négy orsz. gy. képviselője bizonyára támogatni fogja e vállalkozásában. Egy szervezett hajdumegyei 48 as és függetlenségi párt talán megszüntetendi azt az anomaliát, hogy míg a kertiletek egészen függetlenségi, addig a vármegye tanácsstermében legtöbbször a kormányhatalom érdekei jutnak diadalra.

— Belföldi hírek. A csőd-törvény revíziója tárgyában a magyar kereskedelmi csarnok és a budapesti hitelügyi védegyelet feliratot nyújtottak be a kereskedelmi és igazságügyi minisztériumokhoz. — A gyakorlati bírói vizsga a budapesti kir. itelő-tábla elnöke, Vajkay Károly, a gyakorlati bírói vizsga letételének módjait tekintetében azt a czelszerű intézkedést tette, hogy a jövő évtől kezdve két vizsgáló-bizottság előtt tehetnek a jelentkezők vizsgát. A pesti német színház — mint már említettük — pénteken d. u. teljesen leégett. — A tüzésznél nagyobb szerencsétlenség nem történt, csupán 3 tüzöltő szenvedett könnyebb sérülést. A leégett színház 245,000 frtra volt biztosítva. — Szilágyi Dezső — mint a „Jog” írja — a több büntetésekre nézve az esküdtszéki bíráskodást kívánja behozni s ez irányban folynak most az igazságügyminisztériumban az előmunkálatok. — Szatmár megye alispánjává ismét Nagy Lászlót választották meg. A z o r s z. e r d s z e t i e g y e s ü l e t évi rendes közgyűlést szombaton tartotta meg Budapesten, saját palotájában. Az egyet évi bevétel 28,000 frt, kiadás pedig 21,300 frt volt. — Az influenza Budapesten már több mint egy hete follelt. Az Újpeletben lévő katonák közül száznál többen betegedtek meg influenzában. G r a e f E d e a y u g. honvédfőparancsnoksági adalatus elbucszása alkalmából lakomát adott a Continental-szállóban. A lakomán 85-en vettek részt.

— Külföldi hírek. Az odesszai egyetemet a tanulók zavargásai miatt bezárták. Több mint 60 egyetemi ifju már elhagyta Odesszát. A z o r s z i g a t a s a Balkán-félszigeten ismét gonosz jelleget kezd ölteni, ezzel egyidejűleg Romániában ismét feltűntek a hirtelen orosz katonái kékék, kik mindig az orosz akció előhírnökei szoktak lenni. Az osztrák-magyar bank közgyűlést február hó 3-án tartják meg Bécsben. A pápa elhatározta, hogy a Vatikánban egyszerű csillagát állít fel. A csillagszati segéd-eszközöket már megrendelték Parisban. A bolgár szoborany az 1890-91 évre a bevételüket 62 millióra, a kiadásokat pedig 80 millióra irányozta elő. A deficit tehát 18 millió frank. — Salisbury lord a délafrikai események ügyében már jegyzéket intézett a portugál kormányhoz. Salisbury nem fenyegetdik, pe azért erőlesen sürgeti Anglia jogainak tiszteletben tartását. — A királyi dár, Maria Valéria főhercegnő és Ferenc Szalvator főherceg Miramareba utaztak. — Szamoábol jelentik, hogy Malietoát királyiá proklamálták és kitűzték lobogóját. Az új királyt a német birodalom, Angolország és az Egyesült Államok konzuljai már elismerték. A z o l a s z képviselőház nagy többséggel elfogadta a törvényjavaslatot, mely megszünteti a Franciaország irányában fennálló differenciális tarifákat. Berlin városa Zsófia orosz hercegnőnek, a görög trónörökös nejeinek, egy pompás disztributot ajándékozott, mely Berlin városának 110 lakóját tartalmazza. — J a p á n u r a k o d o j a, ősi szokás szerint, november elején megválasztotta utódát, a trónörökösét. A választás Josihito Sinno hercegre esett.

KARCZOLATOK.
 (A védők. — „Hoch” és „Nieder!” — Kellemetlen mondas. — A „krisztikindli.” — Abazsiában. — Monolog. — Rigmusok.)

A közönség mindenkor az ellenzéki pártoktól várja az igazságot.
 Ezért tény az, hogy a legjelesebb védő-ügyvédek mind a függetlenségi pártban vannak.
 Eötvös, Polonyi, Komjáthi — és a többiek.

Tisza Kálmán ur eddig mindenben a szoldateska kommando-szavára hallgatott.
 A kommando eddig az volt, hogy „Hoch!” És Tisza Kálmán állott egyenesen, mint a Sion hegye.
 Most azt harsogják felé Bécsből, hogy „Nieder!”
 Ugy látszik, hogy ennek a vezérszónak is engedelmesskedni szándékozik.

Mi a legkellemetlenebb hallani való Tisza Kálmánra nézve?
 Talán a függetlenségi párt „Hoch” kiáltásai? Tóth Kálmán jeles költőnkől talán az a költemény, a mely (előadva gróf Károlyi Gábor által) így hangzik, hogy: „L e m o n d a n i, l e m o n d a n i . . . . . Avagy egy vezércikk br. Kaes Ivortól, Mezei Ernőtől, egy verses dorgatorium Ábrányi Emil, Bartók Lajos, Rudnyánszky Gyulától? Vagy végül a „reakcionárius” és „hazaáruló”?

Oh nem! Legfájdalmasabban fog esni neki egy legközelebb megjelenendő, külsőben igen hízogóan megfogalmazott levél, a mely úgy fog kezdődni, hogy: „K e d v e s T i s z a !”
 Ezt a „k e d v e s” jelzőt (bizonyos legmagasabb kéziratnak az ő helyzetében szokásos tartozékát) fogja ő a legsúlyosabb szitoknak tekinteni . . . . .

Furcsa dolog ez, hogy mi ez idő szerint nem azt kívánjuk, hogy a „krisztikindli” karacsóny estéjére hozzon, hanem hogy inkább vigyen el valamit.

Mért ne vinné már el egy kis deficitet, influenzát, trachomát, Tisza Kálmánt, flogozerát, allatagszói zárlatot, fnánczot, sikasztót és a többi nyörörűséget!
 Akkor aztán kétszeres erővel hangoztatnók ur házában, hogy a Megváltó ismét megszületett!

A zsidók különben várják azután is a Messias érkezését. Ne várjuk mi tovább az Antikrisztus távozását!

Gróf Andrássy Gyula előtt szóba hozták, hogy Tisza Kálmán után ő volna hivatva a magyar minisztérium vezetésére.
 — Igen, (felelt a kijátszhatlan szökon alapuló német szövetség és számos szójatek alkotója) csakhogy én nem csupán Abazsiába készülök, de jelenleg teljes a p a t h i d b a n is vagyok!

Némelyek azonban azt hiszik, hogy éppen nem a p a s s i o n á l v a, de — a gyógyhelyi üdítő hatásának értelmében teljesen f a b a z i o n á l v a érkezik vissza.

— „A német színház elégett.” (monologizál Tisza Kálmán). „Az én komédiám — a mely szintén Budapesten van és németnek elég német, szintén kigyulófélben van. — A gyapju-utcai német színházat lehet, hogy felépítetté a maga publikuma. Azt is, az enyémet is egy publikum tartotta fenn. Már mint a börczi. Hátha még én is remélhetnék? A lelégettnek színészei javára a nemzeti, színház az opera és népszínház tagjai elő akarják adni a „Lumpaczius Vegabundus“-t. Nem célzás akar ez lenni? A német színészhadra és az én truppomra, a melynek tagjai között vagynak Aldzi, Palya, meg a többi művészek?”

A gyapju utca! Még ebben is célzást látok. A nemzet birka-tüzelme s a nemzeti birkáról lenyíró gyapju. Még szerencse, hogy az a színház nem előadás közben égett le; számos börcziáner jelle voltna ott kinos halálát. . . . . Az én sorsom még is jobb a földönfutóvá lett kóristakénál. A mit ők nem remélhetnek, azt én — pedig „jam proximus ardet Taaffe” — kapok . . . . . penziócskát!

Geat szép hely, mint akár San-Remo . . . . .
 S Tisza nem menne? Vederemo!
 Jó pihenés lesz a geati . . . . .
 Politikai indigesszió!
 Ha Tisza meg napodon, B. U. E. K.
 Kialtja e hon majd, hogy he uréki!
 S ha megő majd e nagy vizasztala,
 Ünnepet akkor ül:

Gili Balázs.

S. edtével, rész ket, 0, 1.40, ztottam ve, mé- felhal- archent) 3 árban — el- es férfi t s futó isztelel- czég ad-utca. vek három azért, hatla- velők. nita- kreny 0 kr. jának gony! A ki sa el pom- meg: ss 4. Jaquettek és Muffok Korona-forrási

1889.

(A haladók évi történetéből.)

(K. B.) Haldoklik az esztendő. Lassanként leperlegnek az 1889-ik év utolsó napjai is. Az idők sebesen rohanó kereké multá varázsolja a jelent. Még egy néhány nap s az 1889-ik év letűnik az élet szinpadáról s belekerül ama lomtárba, melyet multnak neveznek...

De mielőtt végkép elbucszunk a haladók esztendőitől, tekintünk vissza annak lefolyására s mérlegeljük meg, hogy mennyiben hozott reánk szerencsét, vagy szerencsétlenséget s e visszapillantás — ha a történetekből okulni tudunk és akarunk — bizonyára hasznos lesz mindannyiunkra.

Az általános európai béke, melynek fenntartása az utóbbi időben mindig csak egy kockán függött, a jelen év folyamán is megőrzött.

Nem következett be a népek háborúja, mely előre veti árnyékát, de azért több ízben már azon ponton állottunk, hogy csak egy szikra kellett volna a gyuanyag fellobbanásához. E szikrát azonban senkinek se volt bátorsága az összetűzők érdekei tüzkövéből kicsiholni, így tehát mentve voltak Európa népei a háboru iszonyaitól, de annál inkább nyögtek a fegyveres béke sulya alatt!

Azonban annak dacára, hogy a béke — legalább földrésznünkön — megőrzött, az 1889-ik év eseményekben igen gazdag volt, mintegy magában rejtette ezen év a következő nagy napok csiráit. Mindenfelé forrongás volt észlelhető, a vajdas stábiában állott Európa, de a katasztrófa, melynek előjelei itt is, ott is mutatkoztak, nem következett be.

H a z á n k b a n, melynek történetében ezen év igen nevezetes lesz, mindjárt az év első hónapja hatalmas mozgalmakat támasztott.

Jan. 10-én kezdődött a képviselőházban a vita az új véderő-törvényjavaslat felett, mely szokatlan hullámokat vert fel, miután a törvényjavaslatnak két szakasza, a 14-ik és 25-ik, nagyon kihívta az ellenzék és a nemzet méltó elkeseredését és haragját.

Az a harcz, melyet e törvényjavaslat tárgyalásakor az ellenzék kifejtett, a leghevesebb, de egyszersmind a legindokoltabb parlamentari harczok közé tartozott.

A kormány, melyet az ellenzék szokatlan heveséggel támadott, a 14-ik szakasz által a nemzet jogait skarta megrövidíteni, a 25-ik szakaszsal pedig újabb katonai terheket rakott az intelligens magyar ifjúságra.

A nemzet, első sorban pedig annak ifjúsága, nagy buzgalommal támogatta az ellenzék harczát.

Jan. 27-én az ifjúság országos gyűlést tartott Budapesten s tiltakozott a törvényjavaslat 14-ik és 25-ik szakaszai ellen. A gyűlés mos népgyűlés és törvényhatóság is felemelte a szakaszok ellen szavát, — a főváros pedig csaknem a zendülés szélén állott, annyira ekeseredtek a kedélyek. Az országgyűlés többsége azonban jan. 29-én általánosságban megszavazta a törvényjavaslatot, mi a fővárosi lakosságot oly dühre ingerelte, hogy a rendőrség és katonaság ereje is alig bírta féken tartani a népet.

De nemcsak a főváros, hanem a vidék is lázban volt. Január 30-án a fővárosban a tüntetések megújultak s már-már a legkomolyabb veszélyektől lehetett tartani midőn délután híre érkezett R u d o l f trónörökös tragikus halálának. A tüntetések egyszerre megszűntek, mindenki érezte a mély gyászt, melyet a trónörökös korai halála okozott.

A mely gyász közepette a nemzet megfeledkezett saját bajairól s míg a trónörökös ravatalon fektűd, addig a képviselőház szünetelt.

A trónörökös febr. 5-én temették el, s koporsójára a népek igaz részvételének könyvei hullottak.

A nemzet, midőn a nagy gyász fájdalomtól felocsudott, újult erővel folytatta a küzdelmet jogai érdekében. A véderő-törvényjavaslat részletes tárgyalásának folyamán az ingerültség nőttön nőtt, különösen akkor, midőn a hirdett 14-ik szakasz kezdtek tárgyalni. Febr. 17-én az ellenzéki képviselők impozáns tüntető körmenetet rendeztek Budapesten, melyben 100,000 ember vett részt. — A 14-ik szakasz kérdésében a kormány kénytelen volt engedni s az módosított alakban febr. 21-én megszavaztatott.

A kedélyek azonban még akkor sem csilapodtak le, mert hátra volt még az ifjúságot újabb teherrel sújtó 25-ik szakasz, melynek tárgyalása febr. 26-án kezdett meg a képviselőházban. E s ellen hiába irtak fel a törvényhatóságok, hiába tüntettek a fővárosban és a vidéken, hiába tartottak lángoló szónoklatokat az ellenzéki képviselők, a kormány makacsul ragaszkodott hozzá.

A fővárosban a meg-megújuló tüntetések oly merveket oltóttak, hogy több ízben magának a miniszterelnöknek az élete is fenyegetve volt. Megtámadták a kocsiját, közpör és szitok kisérte a hatalmas miniszterelnököt menekülő útjában, sőt egy ízben, midőn kocsiját félig már fel is fordították, csak a lovas rendőrség mentette meg őt az agyonveréstől. Az izgalom olyfokra hágott, hogy a képviselőházat, illetve a kormánypartii képviselőket katonákkal őriztették a nép dühre ellenében s márcz. 19-én a képviselőház előcsarnokában R o h a n c z y Gedeon képviselő forgó-pisztolyával ráolt Schamoriz Kálmán nevű ifjura, — szerencse, hogy csak gyöngén sebezte meg, mert különben ezen lövésnek beláthatatlan következményei lehettek volna.

Másnap, márcz. 20-án az ingerültség újult erővel tört ki Budapesten. T ő r s Kálmán képviselőnek, kit szintén mameluknak néztek. A fejét bezúrták s a kormánypartii képviselők személy-biztonsága komolyan fenyegetve volt. Tetőpontra hágott az ingerültség márczius 26-án, midőn a véderő-javaslat 25-ik szakaszát 109 szótöbbséggel megszavazták. A kormánypartii képviselőket az utcán inzultálták, leképdösték s a legszelebbebb körű reudőri és katonai intézkedésekre volt szükség, hogy a tüntetés veszedelmes jellegét elfojthassák.

A véderő-javaslat részletes tárgyalása april 1-én (a bolondok napján) ért véget, tehát csaknem teljes 3 hónapra volt szükség, hogy e törvényjavaslat a képviselőházban tárgyalható legyen.

Megemlítjük még itt, hogy a 25-ik szakaszt maguk a kormánypartii képviselők is csak úgy szavazták meg, hogy határozati javaslatlal kivánták annak sulyát enyhíteni s a Gajári Ödön határozati javaslatára támaszkodva szavazták meg e szakaszt. Persze, hogy az ilyen határozati javaslat a gyakorlatban mit sem ér.

A főrendiház, mely a képviselőház által elfogadott törvényjavaslatokra rendszerint vita nélkül suhan át, a véderő-törvényjavaslatlal 2 napig foglalkozott.

April 9-én volt az általános, apr. 10-én pedig a részletes tárgyalás. A 25-ik §. ellenében b. Vécey József és gf. Sztáray Antal módosítványokat adtak be, melyeket gf. Eszterházy Miklós és gf. Zay Miklós támogattak, — de ezen módosítványokat 126 szavazattal 29 ellenében a főrendiház elvetette s az annyi ingerültséget és heves vitát keltett törvényjavaslatot elfogadta.

A véderő-vitában, melynek párja a magyar parlamentarizmus történetében alig található, az ellenzék határozott diadalt aratott. Igaz ugyan, hogy szám szerint nem győzhetett, de arra kényszerítette Tiszát, kinek elbizakodása már-már határt nem ismert, — hogy a 14-ik szakasz módosítsa, a 25-ik szakasz is csak határozati javaslat elfogadása mellett volt megszavazható. Az ellenzék hatalmas akciója a nemzetet felrázta közönyéből s a nemzet belátta, hogy a jogok mellett folytatott kitartó, szívós küzdelem sikerre vezet. Bécsben pedig belátták, hogy a magyar nemzet jogait nem lehet könnyedén elkonfiskálni, mert e nemzet feltételeken örzi jogait s kész azok védelmére megtenni azt, mit ősei, a Boeckayak, Bethlenek, Rákócziak megtettek!

A véderő-vita tehát tisztító hatással bírt s reméljük, hogy nem egy hamar merész valamely kormány ilyenforma törvényjavaslatot benyújtani, — mert az ügyes taktikus, Tisza is csak úgy menekülhetett meg ekkor a választól, hogy kabinetjének haszaavehetetlen tagjait elcsapta s azok helyét új, fiatal erőkkel pótolta.

Apr. 10-én a képviselőház felfüggesztette Rohonczy Gedeon mentelmi jogát, a képviselőház előcsarnokában történt lövés miatt, — de ezen ügy miatt Rohonczynak nem történt semmi baja, mivel Schamoriz, a megbeszett ifjú, vadját később visszavonta.

Látván Tisza, hogy az ő állása a véderő-vita következtében nagyon megrendült, új erőket vont be kabinetjébe. — Eljettette gf. Szechenyi Pál földmivelés- ipar- és kereskedelemügyi minisztert, s helyébe gf. Szapáry Gyulát, — Fabinyi Teofil igazságügyminiszter helyére pedig Szilágyi Dezsőt nevezette ki — a pénzügyi tárczát pedig, melyet eddig maga viselt, W e k e r l e Sándornak adta át. Ugyanakkor lemondott Matlekovics Sándor, gf. Szechenyi Pál államtitkára is. E lemondásokat és kinevezéseket király ő felsége april 11-én írta alá, s ugyanakkor szentesítettett a véderőtörvény is.

A belügyminiszteri tárczát időközben Baross Gábor vitte, ki számos főispánt elmozdított állásától, — jun. 19-én a belügyminiszteri tárcza gf. T e l e k Gézára bízott, tehát a Kabinet ez év folyamán egészen új képet nyert s bevalthatjuk, hogy e változások szerencsésekké mondhatók, csak az a kár, hogy Tisza, Fejérvári és gf. Csáky Albin, ki germanizáló körrendeletével vergődött szomorú hirnèvre, továbbra is helyeiken maradtak!

ELŐFIZETESI FELHÍVÁS

»DEBRECZEN«

politikai, társadalmi és közgazdasági hírlapra.

Január 1-én új év kezdődvén, — felhívjuk azon t. olvasóinkat, kiknek megrendelése lejár, az előfizetés megújítására.

A »Debrecezen« megjelen naponként péntek és vasárnap kivételével.

Előfizetési árak ugy helyben mint vidékre. Egész évre . . . . . 10 frt. Felévre . . . . . 5 frt. Negyedévre . . . . . 2 frt 50 kr.

Hirdetések a legutányosabb árak mellett a kiadóhivatalban vétetnek fel.

Szives bizalommal felkérjük tehát a n. é. közönséget, hogy az előfizetési pénzeket hozzanak megküldeni sziveskedjének, nehogy a lap küldésében fennakadás történjen.

Előfizetéseket és hirdetések a lap részére Debrecezen (főpiacz, Sz. Nagy Károly-ház) Kutasai Imre nyomdájába küldendők. Helyben előfizethetni Telegdi K. Lajos és ifj. Csáthy Károly urak könyvkereskedésében is.

A »DEBRECZEN« kiadóhivatala.

HELYI HIREK.

* Népesedés. Decz. hó 15-től decz. 21-ig született városunkban: I. R e f o r m á t u s : törvényes 15 fiu, 16 leány, törvénytelen 4 fiu, együtt: 35. Halvaszületett 2 fiu. Egybekelt 2 pár. II. E v a n g e l i k u s : O. III. R ó m k a t h ó l i k u s : törvényes 5 fiu, 1 leány, törvénytelen 4 fiu, 2 leány, — együtt: 12. IV. Z i d ó : törvényes 2 leány. Egybekelt 1 pár. Elveszültek összes száma: 49, melyet ha egybevetünk az elhunytak számával (28), a szaporodás 21.

* Ünnepi hangulat terjed a levegőben, szinte érzik a mákos kalács, a párolgó thea, a sült libacomb ingerlő gőze.

Szegény és gazdag tepelődik szörnyen, hogy valamit szerezzen, mert — rossz órában ne legyen mondva — szerfelett szeretünk jól élni. Mikor másféle natot csak sőt hint a sült krumplira, mi akkor vajot és libazirt mázoslunk rá.

Aztán ma már rotogni kezd nagy fizekákban a töltött káposzta is. Saját külön nemzeti eledelünk megkívánja, hogy legalább is három napos korában kerüljön az asztalra. Akkor aztán pompás! Nagyon pompás! Az ilyenre szoktak mondani, hogy a király is megválná utána a száját.

Aztán egy kis átalag, rosszabb esetben néhány üveg bor is csak kerül, mert az ősi erény gyakorlása mindenek felett való.

Szóval kiki a maga módja szerint készül, hogy a keresztény világ legnagyobb ünnepe, ne csak a lélekről, hanem a testről is legyen gondoskodva.

* É r - H á l y a l v á r d i — teljesen hitelt érdemlő kézből — vettük a következő levelet: »Mi is elmondhatjuk: »Quo-usque tandem abutere?« A mythosz tana szerint Paudora szelenczejéből minden gond, baj, bánat, keserűség szerte-röplött a világba. Régi tan, de mindig ismétlődik. Midőn azt látjuk, hogy az alkotmányt saját hazánkfiak juttatják a romlásba, nem csoda, ha a nagy terhek sulya alatt, a sok visszaélések halmozásában, a honpolgár bizalmát elveszti s elfásult lesz meg az alkotmány vébástája iránt is. Paudora szelenczejé városunkban most Fráter Béla kezébe jutott, ki azt felnyitá s szárnyra keltet belőle a keservek és visszaélések. — Községi ügyeink ziláltak, — a polgárok nyugalma fel van korbácsolva, de hasztalan panaszokdók a polgár s illetékes helyen hasztalan kér orvoslást a képviselőtestület, a panasz kiáltó szökent elhangzik s ráadásul még bünperek zudítatnak nyakukba, mert panaszolni mertek a valót s orvoslást mertek kérelmezni. A bajok forrása Fráter Béla ur személyében található fel, ki — mint követjelölt — program beszédében ingerülten s fenyegetőleg hangszólya, hogy: »ha meg nem választom is — monda — én itt maradok mint főszolgabíró« stb. Itt is maradt (bár csak itt hagyna bennünket) s ura lett fenyegető szavának. Hivatalában indiseret modorban ad dorgatóriumot a panaszokdó ügyes-bajos embereknek, a szó teljes értelmében megtámadja a feleket s gunyolva ezeknek függetlenségét elhűségüket. A képv. testület által a bíró s jegyző ellen a felsőbb hatóságúknál kért fegyelmi eljárás megállítására f. év tavaszán kiküldetvén: egyoldalulag járt el, illetőleg, hogy mit tett, az mystikus valami, mert a kérvényezőket ki sem hallgatta, a bíró s jegyzőt — törvény ellenére — fel nem függesztette, hanem a panaszt — úgy lehet — lomtárba tette. Van eset, hogy egyes panasz folytán kiderült a sikkasztás, azonban »tévedés« neve alatt a főszolgabíró ur asyumba veszi az ügyet, s a panaszó elleni vádat teszi át a fenytölt bírósághoz, mert szeriate elég indok a hűtlen kezeletéi vád terhe alól a tévedés mentsége. Ambicziójában annyira megy a főszolgabíró ur, hogy belügyminiszternek képzeli magát s e hitében az itteni hetivásárokat — tekintettel a zsidó ünnepekre — a szokásban levő csütörtöki napról más napokra teszi át, sőt azt is megette, hogy a rendes vásári napra összegyűlt nagy közönséget — mert rendeletének ellene szegült — böszültségében rendőrökkel verette szét. Az érdekeltéggel jellegű visel magán azon intézkedés, helyesebben nem intézkedés, hogy a város az államtól a fogyasztási adót haszonbérbe bírva, a kezelők több ízben jelentést tettek egyes visszaélésekről, nevezetesen hogy a mésszások — a fogyasztási adó kikerülése végett — sertéseket, marhákat vágattak le titokban. E tárgyban se történt semmi intézkedés, így a város már eddig is tetemesen károsult a haszonbérletnél. A mértékek nálunk nem ellenőriztetnek, — heit vásárlóinkra idegen iparosok járnak, a nélkül, hogy a törvénynek megfelelő fiók-üzletük volna városunkban. E tekintetben sem történik intézkedés. A néhai bíró s jegyzőt terhelő 1397 frt 85 kr adósság törlesztésére a főszolgabíró ur a város vagyonát tiltotta le s a város által fizettette ki nagy részét s fizeteti tovább. A városi közgyűlésen a főszolgabíró protekcziója alatt álló bíró a költségvetés ellen szóló képviselőket a terebőli kiutasította, — s midőn e miatt panaszt tettek, a főszolgabíró azt mondta, hogy ehez a bírónak joga volt! — Lehetne még számos más dolgot is felhozni, de ennyi is elég arra, hogy a közvélemény (miután az illetékes helyre tett panasz nem használt) kimondhassa ítéletét a főszolgabíró ur eljárása felett! (A)

* Presbyteri közgyűlés. A debreczeni ev. ref. egyház presbyteriuma szombaton d. e. rövid közgyűlést tartott. a decz. 29-dikén megjejtendő lelkész választásra vonatkozó némi szükséges előintézkedések végett. — A közgyűlés a reklamáló küldöttség véleménye alapján, Némethy Lajos, Kiss Albert, dr. Ozory István, dr. Kovács Sándor, Somogyi Pál és Bácsi László felszólalása után elhatározta, hogy a választók névjegyzékébe azon egyháztagok is felvételének a kik az 1889 jan. 1-je óta váltak egyházi adófizetőkké s az adó jukat egész évre december 1-ig befizették. — Ezután dr. Ozory István indítványára a »szavazatszedő küldöttség tagjaiul megválasztattak: Szűcs István főgondnok, Balogh Ferencz, dr. Kovács Sándor, dr. Medve Kálmán, Sebes György, Jenői József, Csobán József, Nagy Bálint, Erdődi Dániel, Borbély Imre, Keszei József és dr. Ozory István. A rend fenntartásáról való gondoskodással, B. Nagy János vezetése alatt, az egyház tisztikara bízott meg. — A választók száma 2900.j

* Színház. »A belleuillei szűz«, Milöcker Károly nagy operettje egy csomó groteszk bolondságot szed össze s válogatott kómikus alakjaival erőszakolja ki a falrengető hahótákat. Főszemélye Troupeau (Rónaszék) nyugalmazott lámpagyáros, ki három dologra büszke: millióira, tűzoltói főparancsnokságára s szép leányára (Somlóné). Hanem ez a Virginia különös egy belleuillei szűz. Légyottoktat rendez Doudoux mernökkel (Hegyesi), Godiberttel, a karakán vértés őrmesterrel (Haday) aztán saját boldogságáigért ongedi elkergettetni a háztól tejttestvérét Adrient, (Elinger) s nőül akar menni ennek kedveséhez, Moutreux Emil festőhöz (Karacs), bár apja mindenképp a vén pumper De Chateuriu grófhöz akarja adni (Balassa). — E bolondos társaságot kiégészitik Pergament Javotte (Locsarekné), egy vén kisasszony nagynéni, továbbá Veaudore (Hatvani) és Tir (Puspöki), Troupeau barátai, tűzoltó parancsnokok. A darab megoldása egy néhány, a keptelenségig burleszk jelenet után az, hogy Virginia, visszaadja a festőt Adriennek, ő maga pedig megmarad belleuillei szűznek. Van aztán a darabban annyi látnivaló, hogy alig győzi az ember nézni. Tűzoltók felvonulása, a feckendő megkereszeleése, »antik« jelmezes lakodalmi nép (a 17. század divatja szerint) stb. A kiállítás feltétlen dicseget érdemel, csak azt nem tudjuk: kifizeti-e a darab a ráfordított időt, fáradságot és pénzt? Első két előadását fel-féltáz nézte. A darab zenéje nehezen fogható fel; a dallamosság végképpen hiányzik belőle s a mi kis dallam volna benne, azt is elrontja az állandó staccato éneklés; de a műtérők mégis gyönyörködhöznek a stilszerű indulókban s az ügyes hangszerelésben. Az előadó s a karszemélyzet mindent előtökvetek, hogy a darabsikerét előmozdítsák, de a zenekar sok helyt nem jár együtt. A szereplők közül jóformán csak Rónaszék, Locsarekné és Hatvani mozogtak saját körükben, — de azért a többi is kifogástalanul játszik. Igy Haday, a kinek 3 felvonásbeli komplját (a huszár életéről) háromszor is újránia kellett, aztán Hegyesi és Balassa. Karacs és Ellinger is tapoktat kapta csinos éneklésükért, az utóbbi azonban nem neki való szerepre van a darabban kárhoztatva. A legnagyobb és legszebb énekrészeket Somlóné szépen adja elő, bár épen a darab jelleme miatt ő sem juttathatta érvényre előnyeit. A szombati előadás egy szép japán legyezőt kapott a báró Lúszenszky-családtól. H—sz.

* A főiskola köréből. A karácsonyi ünneppapokra 144 ifjút bocsátott ki a tanárkar ünnepkövetül. Ezek közül 65 hittanhallgató, 28 tanítóképezedei növendék és 51 felsőbb gymnasiumi (7-ik és 8-ik oszt.) tanuló. A 162 legáció köz. ezen karácsonyra nem kért követet 17, nem jutott követ egy legációba.

* Tűz ütött ki tegnap este 3/4 9 óra tájban »Margit-fürdő« telepén. A telep hátsó részén fekvő, körülbelül 50 öl hosszúságú szin gyuladt ki, melybe üres hordók és gazdasági gépek voltak berakározva. Az égő szin lángja pirosra festette az egész környéket, maga a pompás »Margit-fürdő« azonban a szécsendes téli időben, nem volt veszélyeztetve, de a tűz azért oly erős volt, hogy csak nagy fáradsággal sikerült lokalizálni. Bár a hordók és gépek egy részét sikerült megmenteni, a kár mégis igen tetemes. — A tűzet a »Margit-fürdő«-ből és az »István-malom«-ból egyidejűleg jeleztek a tűzoltó őrtanyára, miután azonban a tűzoltóság csak egy lőfogattal rendelkezett, csak akkor vonulhatott ki, midőn a gépek szállítására a kellő lőfogatot előadtua keríteni. Elég sajnos körülmény, hogy egy ily nagy városban mint Debrecezen, a tűzoltáshoz való gépek kivételére kellő számú lőfogot rendelkezésre nem áll. A midőn a tűzország a tűz színhelyére kiért, az épület egy hatmadrésze már lángokban állott és a közpöről midd két oldal felé gyorsan terjed a tűz. A tűzoltóság megfeszített erővel dolgozott 3 géppel s a nagy kut vize reggel 3 óra tájban teljesen kiszivattyuztatott. A szurokkal telített sörs hordók, melyek magasa emelkedő lánogokat vetettek, kemény munkát adtak a tűzoltóknak, kik csak reggel 6 órakor vonultak be. A dermesztő hideg idő nagyon elcsigázta a tűzoltókat, s két ember, kik a sugár csövet tartották, ajultan estek a fedélről s a tűzoltók ruhái a víztől keményen összefagytak. A tűz keletkezésének okát még eddig nem derítették ki.

* Lelkészi jubileum. Tóth Bálint, h. sámsoni ev. ref. lelkész, jan. hó 1-én ünnepli meg lelkészkedésének 50 éves jubileumát. Ezen ötven évét minit lelkész Sámsonban töltötte el. Bizonyos, hogy a jubiliáló lelkészestert e napon számosan fogják felkeresni szerencse-kívánataikkal, az egyház-közégg pedig, melynek érdekeit félszázadon keresztül szolgálta,

bizonyára fogja részesei. * Tár helybeli könaprtárat szesebben kaptár ára legeszerül tar kedvelő. * Ün hitv. ev. im e. 10 órakor házi beszéd előt és delü előt. A delü ünneppanap a lelkész e az isteni t Uj év napja torium. * Hogy N. Fr. Pr. értékezik az jedésének ok méreketlené találja. Szerépp oly ke egyformán kétféle idő könyveiben melyek az tudós az áll október hav rott kiört, k ül változott nov. 23-ika ott először s int az infl sok hó is, magába a g kipárolgó g kezd, az olv rály van kén — A meteor kombinációk bizik. * A de tartott érté majus hóban állítás ügyé gazdákat a leg ivekkel és re az egylet tit közönséget, h romfi tenyész lépjenek be, hatólag ann maznak. — s e g e. * A kg pályája tegn mellett. A jé tartva, teljes s késő estig galás a jegé al a debr. k * Kará mekkert hely meg a karác mekek artat. tanui voltak, szerettek ma a Fróbe vannak. * A s rintal java betöltendő, e felelés esete kellden folsz jan. 5-keig kedelmi alka. * Bá rendek e rübbtől a le nyos árak Imre k. * Jég jégünnepele ynesnek igé jótékony nó máry Teréz * Irodá igen csinos e rosi lapokba sokkal válto jelenő aprós tokkal, a jóv A könyv »A terjedelembé fog kisebb Ára 1 forint. cz. elterjedt. mellett ö t v ra kélt magy ki. A gyűjti oly nevet tá állhatának reményt nyu Eudródi, az Rudnyánszki nek. Némely géhez csak c z i p ó, t költetések r sokan örven teménynek meg ily is telteséget nak S o m l. * A n. napján d. e. mára lesz n

